

M I E S T O

L a i k r a š t i s

Apie tai, kas svarbiausia ir aktualiausia Marijampolės žmonėms

2025 m. sausio 23 d., ketvirtadienis, Nr. 36 (1852) / ML

Marijampolės savivaldybės 2025 metų biudžeto vizija

Artėjant sausio pabaigai, dėmesys sutelkiamas į svarbiausią metų dokumentą – Marijampolės savivaldybės 2025 metų biudžetą. Tai planas, atspindintis savivaldybės prioritetus ir kryptis, kur bus investuojama, siekiant gerinti gyvenimo kokybę visiems gyventojams.

Biudžeto paskirstymo plane numatyta daugybė reikšmingų darbų, apimančių įvairias sritis – nuo infrastruktūros modernizavimo ir socialinės pagalbos stiprinimo iki švietimo, kultūros bei sporto plėtros. Kiekviena sritis atspindi savivaldybės siekį užtikrinti ne tik patogią, bet ir įkvepiančią aplinką bendruomenei.

Kad planai būtų suprantami kiekvienam, pateikiame svarbiausius suplanuotus darbus pagal atskiras sritis. Šis sąrašas – tai savivaldos įsipareigojimas kurti stiprią, modernią ir bendruomenišką Marijampolės savivaldybę.

Marijampolės savivaldybės administracijos
Komunikacijos skyrius

Šiame numeryje skaitykite:

2 psl.

2025-ieji – Jubiliejiniai katalikų metai ir ypatingos progos minėti pal. Jurgį Matulaitį

2025-ieji ir dar keletas ateinančių – katalikų pasauliui ypatingi metai, pažymėti giliais dvasiniais simboliais ir tradicijomis, kviečiantys tikinčiuosius visame pasaulyje susitelkti, giliau pažinti savo tikėjimą, atsinaujinti ir sustiprinti ryšį su Dievu bei bendruomene.

3 psl.

Tarpukario Marijampolės verslininkas Jonas Dapkūnas

Turime labai mažai memuarinės literatūros, kurioje būtų rašoma apie senąją Marijampolę. Man teko padirbėti su vienu tokiu rankraščiu (tikslinti faktus išnašose, papildyti pasakojimą nuotraukose), todėl ir noriu papasakoti apie vieną marijampolietį, nemažai nuveikusį miesto gerovei puoselėti.

4 psl.

Bendravimas su nepilnamečiais vaikais pagal 50/50 laiko modelį

Nutraukus santuoką ar gyvenant skyrium vaiko teisė bendrauti ir leisti laiką su abiem savo tėvais neturėtų iš esmės pasikeisti. Tačiau neretai bendravimo su nepilnamečiu vaiku tvarkos nustatymas tėvų skyrybų atveju yra sudėtingas ir daug ginčų keliantis procesas.

5 psl.

Ar marijampoliečiai pasirenkę dirbtinio intelekto sprendimams įvairiose srityse?

Technologijos įsilieja į gyvenimą, keisdamos ne tik tai, kaip dirbame, bet ir kaip gyvename. Nuo gamybos linijų iki mokyklos suolų – jos tampa neatsiejama kasdienybės dalimi. Lietuva vis daugiau įstaigų atveria duris dirbtiniam intelektui, tačiau ne visi provincijoje pasiruošę žengti šį žingsnį.

6 psl.

Istorinė vilkaviškių ūkininkų kelionė traktoriumi aplink Lietuvą

Sausio 14 d., po devynias dienas trukusios kelionės, Vilkaviškio rajono ūkininkai Artūras Vakarinas ir Šarūnas Radvinauskas sugrįžo į Keturvalakių seniūnijoje esantį Patilčių kaimą.

Internetinis portalas

2025 metų Marijampolės savivaldybės biudžete suplanuoti prioritetiniai darbai

ŠVIETIMAS

- Renovuoti P. Armino progimnaziją
- Renovuoti Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrių „Šaltinėlis“
- Didinti finansavimą studijų rėmimo fondui, siekiant pritraukti naujų mokytojų
- Įdiegti elektroninių cigarečių aptikimo sistemas švietimo įstaigose
- Investuoti ne mažiau kaip 4 mln. eurų į švietimo įstaigų ugdymo infrastruktūros atnaujinimą ir pedagogų kvalifikaciją

LAISVALAIKIS IR JAUNIMAS

- Atnaujinti vaikų žaidimų aikštes prie R. Juknevičiaus g. 100 ir Kosmonautų g. 18 namų
- Didinti finansavimą vaikų vasaros užimtumui
- Didinti finansavimą jaunimo užimtumo vasarą ir integracijos į darbo rinką programai
- Statyti dviračių saugyklas prie mokyklų

KAIMO REIKALAI

- Skirti papildomą finansavimą kaimiškųjų vietovių žvyrkelių tvarkymui
- Skirti didesnę finansavimą kaimiškųjų vietovių kelių asfaltavimui
- Asfaltuoti Nartelio k. Nartelio gatvę
- Įgyvendinti naujus melioracijos projektus
- Įrengti apšvietimo tinklus Kumelionių k. Dvarkelio g., Liucino k. Liepų g., Sasnavos mstl. Vytauto g.

KULTŪRA

- Rekonstruoti Kultūros centro vėsinimo sistemą
- Atnaujinti Kultūros centro Igliaukos skyrių
- Investuoti į Dramos teatro infrastruktūrą ir kūrybinę teatro veiklą
- Atnaujinti Prezidento Kazio Griniaus memorialinį muziejų
- Rekonstruoti Puskelnių bibliotekos skyrių
- Rekonstruoti Bulotų namų ūkinį pastatą, įrengiant ekspoziciją
- Pastatyti miesto įkūrėjos grafienės P. Š. Butlerienės skulptūrą

INFRASTRUKTŪRA

- Remontuoti Kauno, Atgimimo, Vilkaviškio, Juodkrantės, Žilvino gatvių atkarpas
- Įrengti P. Armino, Marių ir Vasaros gatvių žiedinę sankryžą
- Skirti lėšų naujiems autobusams įsigyti
- Pabaigti Vokiečių, Vilkaviškio ir J. Ambrazevičiaus-Brazaičio gatvių žiedinės sankryžos įrengimą
- Tiesti A. Yliaus gatvę
- Įrengti dviračių takus Tyliojoje, Skaisčiūnų, Mikalinės, Gamyklų, Stoties, Karklų, A. Civinskio gatvėse
- Didinti finansavimą automobilių stovėjimo aikštelių prie daugiabučių namų remontui
- Didinti finansavimą bažnyčių atnaujinimui
- Pradėti statyti tiltą per Šešupę ir Stūriskų gatvę bei rekonstruoti Aušros ir Vokiečių gatves
- Plėsti Naująsias miesto kapines
- Įkurti gyvūnėlių kapines

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

- Didinti finansavimą gydytojų pritraukimui į Marijampolės savivaldybę
- Finansuoti naujos odontologinės įrangos įsigijimą Marijampolės PSC
- Skirti lėšų Marijampolės ligoninės Priėmimo ir skubios pagalbos skyriaus plėtrai

SOCIALINĖ PAGALBA

- Didinti finansavimą aplinkos ir būsto pritaikymui žmonėms su negalia
- Finansuoti autobuso Socialinės pagalbos centru įsigijimą
- Didinti finansavimą vaikų dienos centrams
- Statyti naują kompleksinių paslaugų centrą vaikams su negalia
- Perkelti Socialinės pagalbos centrą į naujas, pritaikytas buvusios Smalsučio mokyklos patalpas

SPORTAS

- Pritaikyti maniežą lengvosios atletikos treniruotėms
- Atnaujinti krepšinio salių Gamyklų gatvėje ir Kvietiškyje infrastruktūrą
- Didinti finansavimą aukšto meistriskumo sporto (futbolo, krepšinio, tinklinio) komandoms
- Įrengti profesionalių lauko treniruoklių aikštelių

Užsakytas turinys

Nuo kitų metų savivaldybės perims rajoninius kelius. Meras Povilas Isoda: yra daug niuansų

Vaida Masaitienė

Vyriausybė pritarė Kelių įstatymo pakeitimams, kuriais numatoma perduoti savivaldybėms rajoninius kelius miestų ir miestelių teritorijose. Taip pat numatoma didesnė savivaldybėms tenkanti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų dalis. Marijampolės savivaldybės meras sako, kad šie įstatymų pakeitimai realybėje neatrodo taip gražiai, kaip gali iš pradžių pasirodyti.

Vyriausybė pritarė Prezidento iniciuotiems Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) finansavimo įstatymo ir Kelių įstatymo pakeitimams, kuriais numatoma perduoti savivaldybėms rajoninius kelius miestų ir miestelių teritorijose. Tai reiškia, kad nuo 2026 metų savivaldybės savo žinion perims rajoninius kelius, taip pat galės savarankiškai valdyti kelių remontui skirtus finansus.

Marijampolės savivaldybės meras Povilas Isoda sako, kad šie įstatymų pakeitimai realybėje neatrodo taip gražiai, kaip gali iš pradžių pasirodyti: „Prievartinio perdavimo nėra, mes esame perėmę kelis kelius bendru sutarimu, tiesiog „Via Lietuva“ (buvusi Kelių direkcija) kai ką yra siūliusi ir sandorių jau yra buvę. Na, nežinau, yra daug niuansų, nes, pavyzdžiui, mes dabar planuojam perimti Meškučių kaimo pag-

Redakcijos nuotrauka

rindinę gatvę, kur jau buvo sutarta, kad „Via Lietuva“ padaro kapitalinį remontą, ištiesia naują asfaltą, viską sutvarko pagal šiandieninius reikalavimus. Štai tokį kelią savivaldybei pasiimti savo reikmėms galima. Tačiau, jeigu kalba pasisuka apie, pavyzdžiui, Baraginės kelią – situacija kardinaliai priešinga.

Tęsinys 2 psl.

Nuo kitų metų savivaldybės perims rajoninius kelius. Meras Povilas Isoda: yra daug niuansų

Atkelta iš 1 psl.

Tiek mes, tiek visi aplinkui supranta, kad jis yra tragiškos būklės, nuolat remontuojamas, taisomas, o kad jį būtų galima sutvarkyti ir kapitaliai remontuoti, savivaldybės biudžetui reikės ne vieno milijono eurų. Tad štai tokį kelią imti į savivaldybės balansą būtų pražūtinga, nes mes turėtume savo sąskaita biudžete ieškoti pinigų, kad jį suremontuotume. Šioje situacijoje yra lazda su dviem galais.“

Tuo tarpu Susisiekimo ministro teigimu, KPPP finansavimo įstatymo pakeitimai – ilgai lauktas ir sveikintinas žingsnis didinant savivaldybių savarankiškumą ir vietinės kelių infrastruktūros valdymo efektyvumą. „Šis sprendimas neabejotinai bus naudingas tiek regionams, tiek vietos bendruomenėms. Savivaldybės galės pačios spręsti, kokia susisiekimo infrastruktūra sulauks pokyčių, atsižvelgti į vietos gyventojų poreikius. Rajoniniai keliai miestų ir miestelių teritorijose bus tvarkomi greičiau ir efektyviau. Autobusų stotelės ar pėsčiųjų perėjos įrengimo nebereikės laukti kelerių metų. Palaipsniui didės ir savivaldybėms skiriamas finansavimas, tai leis daugiau investuoti į vietinės reikšmės kelių gerinimą“, – sako ministras E. Sabutis.

Marijampolės savivaldybės meras iš dalies sutinka, kad tai pridės daugiau galių pačiai savivaldybei ir šis įstatymas iš dalies tikrai pagerins situaciją kelių remonto klausimais, nes tiesiant valstybinius kelius privalu išpildyti daugiau reikalavimų, jų standartai yra kiek kitokie, pavyzdžiui, kelias turi turėti daugiau nuovažų, papildomų įva-

žiavimų. Kai jas daro „Via Lietuva“, jų nederina su pačia savivaldybe, kitaip sakant, neatsižvelgiama į lokalius poreikius. Situacija priešinga, kai savivaldybė tvarkosi su savo nuosavybe, viskas vyksta paprasčiau, reikia įveikti daug mažiau barjerų.

Iš įstatymų pakeitimų susidaro nuomonė, kad savivaldybė, įgavusi galių savarankiškai tvarkyti rajoninius kelius, turės daug daugiau laisvės, žmonėms nereikės minti biurokratinių takų, jiems bus lengviau prisišaukti pagalbos iš vietinės valdžios. Tačiau P. Isodos teigimu, tai tik skambūs žodžiai, kurie realybėje neatrodys taip gražiai: „Aš taip drąsiai neteigčiau, nes, kaip sakau, viskas labai skambiai parodoma. Jeigu mes perimsime apleistus kelius, žvyrkelius ir visus kitus, tokiu atveju tie žadami skirti pinigai nepadengs net einamųjų metų kelių priežiūrai, o ką kalbėti apie paprastus remontus, kapitali-

nus remontus, žvyrkelių asfaltavimą. Mes apie tai labai rimtai svarstome, nes šiaip perimti visus rajoninius kelius ir juos tvarkyti, būtų iššūkis, o gyventojams, nemanau, kad nuo to būtų geriau. Reikia suprasti, kad visi keliai per metus tikrai nebūtų išasfaltuoti, per daug didelė finansinė našta.“

Kaip jau minėta, esminis reikalavimas – perduodamas kelias savivaldybės žinion privalo būti idealios būklės. Antrasis kriterijus, kodėl savivaldybė gali būti suinteresuota prisiimti vieną ar kitą kelią – kai jai tiksliai kažko reikia, pavyzdžiui, kad prie to kelio būtų galima kažką prijungti, jį rekonstruoti, pakeisti pagal lokalius poreikius.

Savivaldybėms skiriama Kelių priežiūros programos lėšų dalis vietinės reikšmės keliams per dvejus metus didėtų 10 procentų, tačiau kai kalba pasisuka apie kelių priežiūrą, ta suma tampa išties maža. Taip pat įstatymo

pakeitime atsisakoma reikalavimo, kad ne mažiau kaip 50 procentų lėšų būtų skiriama kapitaliniam remontui. Dėl to savivaldybė galėtų iš KPPP lėšų atlikti daugiau kelių tvarkybos darbų.

Vis dėlto, kalbėdamas apie finansavimą, meras sako, kad nei vienas iš šių punktų situacijos negerina ir kelių tvarkybos darbai taps didele našta savivaldybės biudžetui: „Kalbant apie pinigus, mūsų savivaldybė gauna 2,7–2,8 mln. Eur KPPP lėšų. Jeigu plečiam visą infrastruktūrą, mes gauname papildomai maždaug 200–300 tūkst. Eur. Tai yra juokingi pinigai, kai kalbame apie kelių statybą. Dėl to aš taip rimtai ir rezervuotai žiūriu į šiuos pokyčius. Žinoma, plusų yra, bet toli gražu nėra taip viskas pozityvu.“

Dar vienas niuansas: šie įstatymo pakeitimai apima rajoninius kelius ir gyvenviečių gatves. Marijampolės gyventojai pokyčių nepajus, nes mieste nėra valstybinių gatvių, viskas yra pačios savivaldybės žinioje.

Visgi, kitoms savivaldybėms pokyčiai pasijus, štai, pavyzdžiui, Vilkaviškyje daugelis pagrindinių miesto gatvių vis dar priklauso valstybei, todėl kaimyniniam miestui pokyčiai bus labiau juntami.

Šių metų Savivaldybės biudžetas dar nepatvirtintas ir finansavimas dar neaiškus, tačiau jau numatyta, kad artimiausiu metu dėmesio sulauks Vilkaviškio, Kauno gatvių atkarpos, taip pat bus baigiamas Vasaros gatvės projektas ir, tikėtina, remonto sulauks Prano Vaičiūčio gatvė. Taip pat planuojamas Narto kaimo Nartelio gatvės remontas.

Įstatymo pakeitimai palies rajoninius kelius ir gyvenviečių gatves

Redakcijos nuotrauka

2025-ieji – Jubiliejiniai katalikų metai ir ypatingos progos minėti pal. Jurgį Matulaitį

2025-ieji ir dar keletas ateinančių – katalikų pasauliui ypatingi metai, pažymėti giliais dvasiniais simboliais ir tradicijomis, kviečiantys tikinčiuosius visame pasaulyje susitelkti, giliau pažinti savo tikėjimą, atsinaujinti ir sustiprinti ryšį su Dievu bei bendruomene.

Pagal seną, dar Senajame Testamente paliudytą tradiciją Izraelyje kas penkiasdešimt metų būdavo švenčiamas Jubiliejus. Nuo 1300 m. Jubiliejiniai metai popiežių skelbiami ir Bažnyčioje. Laikydamasis šių senų tradicijų, popiežius Pranciškus 2025-uosius metus paskelbė Jubiliejaus, arba Šventaisiais, metais. O jų tema – „Piligrimai vilties kelyje“.

„Popiežius, kalbėdamas apie tą viltį, sako, kad daugelis mūsų šiuo metu esame praradę viltį, entuziazmą gyventi. Nebeturime entuziastingos gyvenimo vizijos. Ir tai yra stipriausias kvietimas šiems Jubiliejiniais metams – mums visiems vėl iš naujo atrasti gyvenimo džiaugsmą“, – pasakoja Švenčiausios Mergelės Marijos nekaltosios prasidejimo vargdienių seserų kongregacijos sesuo Viktorija Plečkaitytė. Sesuo pabrėžia, kad, kalbant apie viltį, popiežius ir pal. Jurgis Matulaitis kalba beveik pažodžiui: „Tikėjimas yra stipriausias pagrindas mūsų vilčiai“.

Lietuvoje Jubiliejaus bažnyčios 2025 metais statusas suteiktas 20-čiai bažnyčių ir šventovių. Į jas keliaujant ir dalyvavus apeigose įprastomis sąlygomis galima pelnyti Visuotinius atlaidus. Jubiliejaus bažnyčias aplankiusio ir jose pasimeldusio tikinčiojo Piligrimo pase bus uždėtas specialus tos bažnyčios antspaudas. Piligrimo pasų galite teirautis savo parapijose.

„Tarp dvidešimties minėtų maldos namų – ir Vilkaviškio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo katedra, ir Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo bazilika, be visa ko, ypatinga palaimintuoju Jurgiu Matulaičiu – čia esančia jo koplyčia ir relikvijomis, kurios įvairio-

mis progomis, taip pat ir be jų, traukia piligrimus ir visus tikinčiuosius“, – atkreipia dėmesį sesuo Viktorija Plečkaitytė MVS, kviečianti visus šiais metais viltingai praverti Jubiliejaus bažnyčių duris.

Beje, 2027 metai Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. spalio 15-osios sprendimu bus minimi, kaip palaimintojo Jurgio Matulaičio metai (tais metais sausio 27 d. minėsime ir pal. Jurgio Matulaičio mirties, gimimo dangui metines). Seimo nutarimo projekto autoriai patikino, kad arkivyskupas J. Matulaitis ne tik reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo ir visuomenės raidos pirmaisiais Nepriklausomybės dešimtmečiais, bet ir paliko neišdildomą pėdsaką Bažnyčios gyvenime, tarnaudamas įvairių Lietuvoje gyvenančių tautų bendruomenėms ir skleisdamas socialinio teisingumo idėjas.

O belaukiant šių ypatingų metų ir švenčiant prasidėjusius Jubiliejinus bažnyčios metus, visi tikintieji kviečiami kartu paminėti ir vieną svarbiausių datų – sausio 27-ąją – pal. Jurgio Matulaičio gimimo dangui dieną.

Liturginis minėjimas Marijampolėje, kaip sako sesuo Viktorija Plečkaitytė MVS, – ypatinga šventė, kurią galima vadinti tiesiog pal. Jurgio Matulaičio gimimo diena. Nes tą dieną jis gimė dangui. Tai – tikrasis gimimas. „Šios dienos svarba – didžiulė. Tai yra oficialus pal. Jurgio Matulaičio liturginis minėjimas. Jis švenčiamas visoje Lietuvoje, kiekvienoje bažnyčioje. Tačiau ypač – Marijampolėje, tėvo Jurgio artumoje. Kviečiame ir laukiame visų piligrimų, atvykstančių su savo prašymais, su savo intencijomis, rūpesčiais ir

džiaugsmams, prašydami tėvo Jurgio užtarimo, žvilgsnio ir vedimo. Nes jis žino kelią. Nes jis buvo ir yra tas vilties piligrimas.“

Remiantis bernardinai.lt ir Marijampolės TV laida „Žvilgsnis giliau“

Palaimintojo Jurgio Matulaičio gimimo dangui minėjimas

2025 m. sausio 27 d., pirmadienis

Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo bazilika

11 val. – katechezė, kun. Artūras Kazlauskas, LVK nacionalinis atstovas 2025 m. jubiliejui

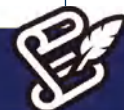
11.30 val. – Rožinio malda pal. Jurgio Matulaičio koplyčioje Bazilikoje

12 val. – Šv. Mišios

13 val. – malda prie pal. Jurgio Matulaičio relikvijų

13.30 val. – Agapė ir bendrystės laikas Marijampolės Dramos teatre

www.marijampolesbazilika.lt

Tarpukario Marijampolės verslininkas Jonas Dapkūnas

Benjamins Mašalaitis

Turime labai mažai memuarinės literatūros, kurioje būtų rašoma apie senąją Marijampolę. Man teko padirbėti su vienu tokiu rankraščiu (tikslinti faktus išnašose, papildyti pasakojimą nuotraukose), todėl ir noriu papasakoti apie vieną marijampolietį, nemažai nuveikusį miesto gerovei puoselėti.

2022 metais Anelės Nasulevičienės pastangomis išėjo Jono Dapkūno knyga „Jis, tas mano gyvenimas“, kuriame eilinis kaimo vaikas pasakoja, kaip tarpukario Marijampolėje nuo paprasto juodadarbio iškilo iki žymaus verslininko.

Nors jis 1900 metais (ar 1898 m.?) gimė Rūdvališkių kaime, bet brandžiausius metus praleido Marijampolėje. Anksti likęs našlaičiu ieškojo piemenuko darbo, o Pirmojo pasaulinio karo metais keliose vietose tarnavo pusberniu ar bernu.

Su džiaugsmu išgirdo žinią, kad 1918 m. pradžioje drąsūs Lietuvos vyrai paskelbė kuriantys nepriklausomą valstybę. Ir tik prasidėjus Nepriklausomybės kovoms jis patikėjo, kad tokia valstybė egzistuoja ir reikia ją ginti. Iškart pasiūlė savanoriu į kuriamą kariuomenę. Jo kareiviškas kovų ir taikaus gyvenimo kelias ėjo per Marijampolę, Vilkaviškį, Kauną, Lentvarį, Seinus. Net po tarnybos neskubėjo grįžti į neuztikrintą, prastai apmokamą civilio gyvenimą.

Marijampolėje kiek ilgiau padirbėjo tik „Dirvoje“, stambiausioje to meto

Lietuvos leidykloje. Galbūt, plušant šioje triukšmingoje aplinkoje, matant, kaip sunkiai gimsta knygos, išsižiebė meilė ir pagarba spaudos leidiniams. Nesiskundė labai mažu atlyginimu, nes čia galėjo nemokamai ryti knygas.

Kai 1923 m. susituokė su neturtinga mergina Konstancija, tai nusprendė patys imtis verslo. Deja, pirmieji sumanymai buvo nesėkmingi: pirkto ar nuomojo

autobusus ir, samdydamas vairuotojus, vežiojo keleivius į aplinkinius miestus. Deja, tokius vairuotojus buvo nelengva kontroliuoti, todėl ketvirtame dešimtmetyje pasinėrė į prekybą spaudos leidiniais.

Jo įkurtas knygynas-biblioteka keitė buveines, bet verslas jau buvo pelningas. Ilgiausiai apsistojo P. Armino gatvėje. Knygų pirkti ar paskaityti ateidavo ne tik gimnazistai, bet ir inteligentai. Taip, būdamas taktiškas ir paslaugus, jis padarė gerą įspūdį miesto valdžiai, ėmė artimai bendrauti su burmistru, apskrities viršininku, aukščiausiais teisėtvarkos pareigūnais.

Nors ir konkuravo su daug didesnio

kapitalo „Dirvos“, „Šaltinio“, moterų vienuolių leidyklomis, bet verslas klestėjo: jis ne tik prekiaavo spaudos leidiniais, kanceliarijos prekėmis, bet ir pats ėmė leisti laikraščius, žurnalus. Nuo 1926 metų jau priklausė Lietuvos prekybininkų, pramoninkų ir amatininkų sąjungos Marijampolės skyriui. 1936 m. jis buvo išrinktas šio skyriaus sekretoriumi ir tvarkė ne tik kanceliariinius reikalus.

Nors tapo pasiturinčiu verslininku, bet artimiausi draugai išliko tie patys. Apie jo neeilinius pasiekimus versle ėmė rašyti ne tik vietinė, bet ir respublikinė spauda. 1940 m. Kalkinės gatvėje pradėjo statyti gyvenamąjį namą, bet vasaros įvykiai pirmiausiai sudarkė jo gyvenimą.

1940–1945 m. nuo vokiečių nacių ir sovietų besislapstęs Marijampolėje ir Kaune, vis tik pateko į enkavedistų rankas. Iš Sibiro „kelionių“ į Marijampolę grįžo tik 1958 metais. Jų name jau gyveno rusų karininko šeima. Seni verslininko įgūdžiai jam leido „suktis“ ir tais pilkais metais. Turime būti dėkingi, kad 1978 metais užbaigė rašyti prisiminimus, pradėtus tarpukariu.

Linkiu paskaityti šio žmogaus prisiminimų knygą – pasijusite visai kitokioje, bet šiltoje, mieloje Marijampolėje.

J. Dapkūnas mirė 1981 m. ir buvo palaidotas miesto kapinėse, prie P. Armino gatvės.

J. Dapkūnas (antras iš kairės) prie savo autobuso Marijampolėje apie 1928 m.

Autoriaus nuotrauka

Specialisto patarimai:

„Jūsų pinigai išskrenda per nesandarius langus“

Kodėl reikia keisti langų tarpines? Langų tarpinės, kaip ir bet kokie kiti gumos arba silikoniniai komponentai, laikui bėgant praranda savo elastingas savybes, įtrūksta, įgauna deformacijų. Tai nutinka dėl temperatūros svyravimų, ultravioletinių spindulių poveikio arba tiesiog dėl ilgalaikio naudojimo. Langų tarpinės yra svarbios siekiant užtikrinti langų sandarumą ir padidinti energijos efektyvumą. Tarpinės padeda apsaugoti patalpas nuo drėgmės, vėjo, triukšmo ir šilumos nuostolių. Paprastai gumines langų tarpines rekomenduojama keisti kas 7–10 metų. Jeigu per šį laikotarpį neatlikote jokių guminių tarpinių priežiūros darbų (nevalėte ir netepėte silikonu), jos tampa neefektyvios, **pradedą praleisti šaltį ir triukšmą**, todėl būstų šeimininkai savo pinigais pradeda ne tik šildyti kiemą, bet ir pažeidžia lango izoliacinės savybes. Kas gi iš mūsų taip prižiūri langus ir langų tarpines? Niekas! Tad belieka gumines tarpines pasikeisti į ilgaamžes, ekologiškas kokybiškas Q-LON tarpines.

Kodėl verta rinktis Q-LON Schlegel langų tarpines?

Aukštos kokybės medžiagos: Q-LON tarpinės gaminamos iš specialios poliuretano (PU) putos, (memory, atminties putos) kuri užtikrina puikų lankstumą, atsparumą temperatūros svyravimams ir ilgaamžiškumą (21 metus ir daugiau), **nerieikalauja jokios priežiūros ir pasižymi puikiomis izoliacinėmis savybėmis.** Pagrindinė šių tarpinių savybė – „ūso“ formos struktūra, kuri leidžia joms prisitaikyti prie langų ir durų rėmo formos, taip

užtikrinant puikų sandarumą. **Puiki šilumos ir garso izoliacija:** Dėl savo unikalios struktūros ir medžiagos Q-LON tarpinės efektyviai izoluoja šilumą ir garsą. Tai padeda užtikrinti komfortą patalpose, nes sumažina šilumos nuostolius žiemą bei sumažina triukšmą iš išorės. Taip pat jos yra **apsauga nuo drėgmės ir pelėsio.** **Ekologiškos Q-LON vokiečių kompanijos tarpinės** gaminamos naudojant ekologiškas medžiagas, kurios yra nekenksmingos aplinkai ir žmogui, todėl jos tinka tiems, kurie vertina tvarumą ir ekologiją. **Aukšta sandarumo kokybė:** langai ir durys, užsandarinti Q-LON tarpinėmis, yra itin sandarūs, todėl patalpose užtikrinamas tinkamas mikroklimatas, nes neleidžia patekti išorės triukšmui, šaltam orui ar drėgmei. Tarpinės užtikrins, kad jūsų langai ir durys tarnaus ilgai ir be priežiūros.

Kodėl būtinas langų reguliavimas, valymas, furnitūros tepimas? Langų remontas, tarpinių keitimas ir langų reguliavimas – tai dažnai atliekami darbai, siekiant užtikrinti langų sandarumą, funkcionalumą ir ilgaamžiškumą. Langų suregulavimas yra svarbus norint užtikrinti jų efektyvumą. Paprastai langų reguliavimas turėtų būti atliekamas bent 1 kartą per metus. Jeigu langai nėra tinkamai sureguliuoti, jie pradeda praleisti šaltį, dėl to padidėja šildymo išlaidos. Blogai sureguliuotuose arba išsiregulavusiuose languose atsiranda tarpai, pro kuriuos patenka vėjas ir drėgmė. Tai lengvai pajausite pridėję ranką prie lango varčios. Tokiu atveju padidėja drėgmės lygis kambaryje bei triukšmas. Pradedą

atsirasti pelėsis. Tinkamai sureguliuoti langai sumažina nepageidaujamas garsus, pavyzdžiui, triukšmą iš gatvės. Reguliariai atliekant langų priežiūrą ir naudojant specialius antikorozinius tepalus, apsaugoite langus nuo korozijos. Tepalas taip pat padeda sumažinti mechaninių dalių keliamą triukšmą bei trintį. Langai, kurių furnitūra yra

tinkamai prižiūrima, užsidaro tyliai ir be jokių nemalonių garsų. Tvarkinga, nuvalyta furnitūra ne tik pagerina lango funkcionalumą, bet ir užtikrina, kad langai bus lengvai ir be pastangų atidaromi bei uždaromi. Tinkamai veikiantys langai mažina mechaninį įtempimą ir užtikrina ilgalaikį jų funkcionalumą.

DOVANŲ IR NUOLAIĐŲ KUPONAS

Akcija: Užsisakius trijų langų tarpinių keitimą ir langų reguliavimo paslaugą, mokėkite tik už du. Trečią langą sutvarkysime nemokamai. Akcija galioja iki 2025 m. vasario 15 d.

Pateikite kuponą atvykusiam mūsų specialistui. Be kupono akcija negalioja.

Daugiau informacijos www.remvalus.lt „Langų remonto komanda“

Dėl langų apžiūros registruotis prašome iš anksto.

Tel. +370 604 24 268 arba +370 606 93229

Užsakytas turinys

Bendravimas su nepilnamečiais vaikais pagal 50/50 laiko modelį

Rūta Malevskytė

Advokatė, duomenų apsaugos pareigūnė

Nutraukus santuoką ar gyvenant skyrium vaiko teisė bendrauti ir leisti laiką su abiem savo tėvais neturėtų iš esmės pasikeisti. Tačiau neretai bendravimo su nepilnamečiu vaiku tvarkos nustatymas tėvų skyrybų atveju yra sudėtingas ir daug ginčų keliantis procesas.

Bendravimo su vaikais tvarka siekiama užtikrinti tiek vaikų interesus, tiek atskirai gyvenančių tėvų teisę matyti savo vaikus ir juos auklėti. Vaiko raida ir vertybių vystymasis geriausiai užtikrinamas vaikams jaučiant abiejų tėvų meilę bei palaikant glaudžius ryšius su abiem tėvais. Dėl šių priežasčių negalima riboti vaikų bendravimo su vienu iš tėvų. Ribojimai galimi tik išimtiniais atvejais, kai bendravimas pakenktų vaiko interesams (pvz.: vieno iš tėvų pavojingas, amoralus, piktybiškas, neigiamas elgesys vaiko atžvilgiu).

Atskirai gyvenančio tėvo (motinos) teisė bendrauti su vaiku yra asmens teisės į pagarbą šeimos gyvenimui (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnis) dalis. Todėl valstybės institucijos, be kita ko, teismas, privalo ne tik pačios savo veiksmais (sprendimais) neriboti tokio bendravimo, nesant tam pakankamo pagrindo, bet ir užtikrinti, kad bendravimo teisė būtų ginama nuo galimų pažeidimų iš kitų asmenų pusės.

Remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.170 straipsniu, tėvas ar motina, negyvenantys kartu su vaiku, turi teisę ir pareigą bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant. Kai tėvai nesusitaria dėl skyrium gyvenančio tėvo ar motinos dalyvavimo auklėjant vaiką ir bendravimo su juo, bendravimo su vaiku ir dalyvavimo jį auklėjant tvarką nustato teismas. Tėvas ar motina, su kuriuo gyvena vaikas ir (ar) su kuriuo teismo sprendimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, turi nekludyti antrajam iš tėvų bendrauti su vaiku ir dalyvauti jį auklėjant. Šios pareigos nevykdymas laikomas piktnaudžiavimu tėvų valdžia, už kurį tėvas (motina) atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išaiškino, kad tėvų teisių ir pareigų lygybės bei maksimalaus abiejų tėvų dalyvavimo auklėjant vaiką principai nereiškia, kad, nesant priežasčių riboti skyrium gyvenančio tėvo (motinos) dalyvavimą auklėjant vaiką, teismas visada privalo nustatyti tokią skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarką, pagal kurią vaiko praleidžiamas laikas su abiem tėvais būtų vienodas; pažymėtina, kad tokiais atvejais teismo nustatoma skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarka pirmiausia turėtų būti orientuojama į maksimalų laiką, kurį vaikas praleidžia su kiekvienu iš tėvų savaitgaliais, švenčių dienomis ir atostogų metu, suvienodinimą bei tam tikro laiko, kurį vaikas galėtų bendrauti su skyrium gyvenančiu tėvu darbo dienomis, nepakenkiant normaliam vaiko dienos režimui, nustatymą; <...>. Iš nurodytų kasacinio teismo išaiškinimų išplaukia, kad, teismui sprendžiant dėl skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos, pirmiausia turėtų būti orientuojamasi į maksimalų laiką, kurį vaikas praleidžia su kiekvienu iš tėvų savaitgaliais, švenčių dienomis ir atostogų metu, suvienodinimą bei tam tikro laiko, kurį vaikas galėtų bendrauti su skyrium gyvenančiu tėvu darbo dienomis, nepakenkiant normaliam vaiko dienos režimui, nustatymą. Tačiau tokia kasacinio teismo praktika nesudaro pagrindo teigti, kad toks vaiko bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) modelis, pagal kurį vaikas praleidžia su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) tiek pat laiko, kiek ir su tuo iš tėvų, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta („50:50 procentų laiko“), yra iš esmės nesuderinamas su

vaiko interesais ir (ar) negalimas pagal Lietuvos teisę.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad vienoje nagrinėjamoje byloje teismų procesiniais sprendimais buvo 1) nustatytas toks vaiko bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu modelis, pagal kurį vaikas praleidžia su skyrium gyvenančiu tėvu tiek pat laiko, kiek ir su motina, su kuria nustatyta vaiko gyvenamoji vieta („50:50 procentų laiko“ modelis); 2) nustatyta tokia ap-

Advokatė Rūta Malevskytė

Asmeninio archyvo nuotr.

tariamo vaiko bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu modelio įgyvendinimo forma, pagal kurią vaikas su skyrium gyvenančiu tėvu bendrauja kas antrą savaitę (po 7 dienas) nuo sekmadienio iki sekmadienio. Kasacinis teismas nurodė, jog nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta skyrium gyvenančio tėvo bendravimo su vaiku modelio įgyvendinimo forma, yra ne tokia kraštutinė, t. y. nereikalauja kasdieninio vaiko kilnojimosi iš vieno tėvo pas kitą, todėl ji nesukelia vaikui tiek streso, nereikalauja tiek tėvų resursų. Todėl ji gali būti taikoma ir nesant vienos iš nurodytos sąlygos – tėvų sutarimo dėl skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarkos. Kartu pažymėtina, kad tokią skyrium gyvenančio tėvo (motinos) bendravimo su vaiku tvarką („50:50 procentų laiko“) teismas gali nustatyti tik konstatavęs, jog būtent ji geriausiai atitinka vaiko interesus. Aptariamam aspektui teisiškai reikšmingomis aplinkybėmis, be kita ko, laikytina kiekvieno iš vaiko tėvų gyvenamoji vieta (atstumas tarp jų ir susisiekimo galimybės), vaiko ugdymo įstaigų vieta (atstumas tarp jų ir kiekvieno iš tėvų gyvenamosios vietos), vaiko socialiniai ryšiai su kiekvienu iš tėvų gyvenamosiose vietose ar šalia jų gyvenančiais kitais asmenimis, kiekvieno iš tėvų užimtumas, jų galimybė pristatyti vaiką į ugdymo įstaigas ir paimti iš jų, kt.

Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad pagal suformuotą teismų praktiką išlaikymas priteisiamas tik iš

skyrium gyvenančio tėvo, kol nėra paneigta prezumpcija, kad tėvas, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, tinkamai atlieka savo išlaikymo pareigą. Priteisiant išlaikymą iš skyrium gyvenančio tėvo, turi būti atsižvelgta į laiką, kurį pagal nustatytą bendravimo tvarką vaikas praleidžia su juo, tačiau priteisiama išlaikymo suma skirta iš dalies kompensuoti vaiko poreikius neskirstant jų pagal laiką, kurį vaikas praleido su vienu ar kitu iš tėvų. Būtų neracionalu priteisti išlaikymą iš kiekvieno iš tėvų, abu iš jų paskiriant priteistų sumų tvarkytojais uzufukto teise, nes iš esmės toks pat rezultatas pasiekiamas priteisiant išlaikymą tik iš skyrium gyvenančio tėvo, atsižvelgus į laiką, kurį vaikas praleidžia su šiuo iš tėvų.

Taigi, nors pagal nustatytą vaiko bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) tvarką paprastai nėra skirstomas išlaikymo dydis, pavyzdžiui, jei vaikas su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) bendrauja kas antrą savaitę, tai neturėtų turėti lemiamos reikšmės nustatant išlaikymo vaikui dydį, tais atvejais, kai nustatoma bendravimo tvarka pagal vadinamąjį 50:50 procentų laiko modelį, ji gali turėti įtakos ir nustatant išlaikymo dydį bei paskirstant tėvams išlaikymo prievoles. Pavyzdžiui, civilinėje byloje, kurioje kilo ginčas dėl vaiko išlaikymo dydžio nustatymo esant tokiai „50:50 procentų laiko“ modelio įgyvendinimo formai, pagal kurią vaikas su skyrium gyvenančiu tėvu bendrauja kas antrą savaitę (po 7 dienas) nuo sekmadienio iki sekmadienio, kasacinis teismas pažymėjo, kad tuo atveju, kai vaiko faktiškai praleidžiamas laikas su abiem tėvais yra vienodas, abu tėvai faktiškai tenkina daugumą vaiko poreikių, turėdami atitinkamą išlaidų. Šių išlaidų, susijusių su kasdieniinių, einamųjų vaiko poreikių tenkinimu, priteisimas iš vieno iš tėvų reikštų jų teisių ir pareigų disbalansą. Kita vertus, vaiko poreikiai neapsiriboja vien tik kasdieniškais išlaidomis. Kai kurių iš šių poreikių tenkinimas reikalauja atitinkamų periodinių ar vienkartinį tėvų išlaidų (pavyzdžiui, vaiko ugdymo apmokėjimas). Nesant tėvų susitarimo dėl tokių išlaidų pasiskirstymo, preziumuojama, kad jas patiria tas iš tėvų, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta. Tokiu būdu išlaikymo priteisimas iš skyrium gyvenančio tėvo (motinos) suponuoja to iš tėvų, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta ir kuriam pavedama tvarkyti vaiko nauda priteistą išlaikymą uzufukto teise, papildomas prievoles, susijusias su esminių vaiko poreikių tenkinimu (pavyzdžiui, vaiko ugdymo apmokėjimu). Pirmiau nurodytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad teismo sprendime dėl bendravimo tvarkos nustatytas vaiko faktiškai praleidžiamas laikas su kiekvienu iš tėvų yra svarbi aplinkybė, nuo kurios gali priklausyti iš skyrium gyvenančio tėvo (motinos) priteistino išlaikymo dydis. Tai sudaro pagrindą konstatuoti, kad teismui nustatant tokią skyrium gyvenančio tėvo bendravimo su vaiku tvarką, pagal kurią vaiko faktiškai praleidžiamas laikas su kiekvienu iš tėvų yra lygus, bei įvertinus vaiko poreikius ir tėvų turtinę padėtį, iš esmės pagrįsta būtų priteisti iš atsakovo vaiko išlaikymą kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis, tik mažesne suma.

Vadinasi, tais atvejais, kai tėvai susitaria dėl vaiko poreikių tenkinimo ir bendrauja su vaiku lygiomis dalimis, išlaikymas vaikui gali būti nepriteisiamas iš skyrium gyvenančio tėvo (motinos), tačiau tais atvejais, kai tėvai bendraudami su vaiku pagal „50:50 procentų laiko“ modelį tenkina tik kasdienes būtinus vaiko poreikius (maistas, apranga, būstas ir pan.), tačiau nesusitaria dėl kitų vaikui svarbių poreikių tenkinimo (ugdymas, sveikata ir pan.), tokiems poreikiams tenkinti gali būti priteisiamas išlaikymas iš to tėvo (motinos), su kuriuo nėra nustatyta vaiko gyvenamoji vieta.

Naujas Marijampolės televizijos projektas – laida „Žinomi, bet nežinomi“ kviečia prisijungti

Dažnai viešojoje erdvėje, spaudoje ar TV ekranuose akis užkliūva už keistais pavadinimais įvardintų įmonių, įstaigų ar organizacijų („Sukamė“, „Čilinas“, „LVG“, „Leo energija“ ir t.t.). Daugelį jų jau žinome, girdėjome, matėme, įsiminėme. Bet kas iš tikrųjų slypi už šių pavadinimų, kokia veikla užsiima, kokį produktą gamina ar paslaugas suteikia šios įmonės, dažniausiai net neįsivaizduojame.

Marijampolės TV laidos kūrėjų „Žinomi, bet nežinomi“ tikslas – užsukti šių įmonių, firmų ar organizacijų vidun, pamatyti jų „darbo virtuvę“, sužinoti apie jų gamybinių ar teikiamų paslaugų potencialą, gauti kvalifikuotų specialistų patarimų ar rekomendacijų, galbūt žinių renkantis profesiją, išsiaiškinti, su kuo valgoma druska, ir visa tai parodyti žiūrovams.

Laidos dalyviams suteiksime galimybę pristatyti mūsų auditorijai save – įmonės, firmos ar organizacijos veiklos kryptį, projektus, technologinę įrangą, naujoves, iš-

skirtinumą, specialistų kvalifikaciją, galimybes padėti besikuriančiam verslui ar atsakyti į rūpimus klausimus, pasiektus rezultatus ir naudą visuomenei.

Televizijos projekto pradžia – šių metų vasario mėnuo. Laidos trukmė 25 min. Laida bus transliuojama per Marijampolės televiziją (antžeminė TV 64.000 žiūrovų, per „Telia“ + „Cgates“ mus stebi apie 76.000 žiūrovų). Šios laidos sutrumpinta versija bus išspausdinta „Miesto laikraštyje“ (tir. 6020), tekstas su laidos video talpinamas naujienų portale www.mmm.lt (apie 30.000 lankytojų per mėn.). Bendra projekto laidos transliacijos ir viešinimo kaina užsakovui – tik 800 Eur su PVM.

Mūsų kūrybinė grupė atvyks į Jūsų pasirinktą vietą Jums patogiu, iš anksto suderintu laiku. Suteikite sau galimybę būti labiau žinomiems. Tapkite mūsų TV laidos dalyviais!

Projekto koordinatorius Raimundas Maruškevičius,

Reklamos projektų ir paslaugų vadovas

reklama@mmm.lt, tel. +370 687 755 33

Užsakytas turinys

Ar marjampoliečiai pasirenge dirbtinio intelekto sprendimams įvairiose srityse?

Aistė Uckutė

Technologijos įsilieja į gyvenimą, keisdamos ne tik tai, kaip dirbame, bet ir kaip gyvename. Nuo gamybos linijų iki mokyklos suolų – jos tampa neatsiejama kasdienybės dalimi. Lietuvoje vis daugiau įstaigų atveria duris dirbtiniam intelektui (toliau – DI), tačiau ne visi provincijoje pasiruošę žengti šį žingsnį.

Gamyba – pasiruošimo etape

Didžiausia maisto gamybos įmonė Marijampolės apskrityje – UAB „Mantinga“ – dirbtinį intelektą vertina kaip didelę galimybę, kuri leistų efektyvinti procesus, mažinti tam tikriems darbams atlikti reikalingą žmogaus darbo laiką, kurį būtų galima skirti svarbesnėms užduotims atlikti.

„Šiuo metu, kaip verslas, esame pasiruošimo etape – DI naudojame pavienėms užduotims atlikti“, – komentuoja „Mantinga Group“ procesų efektyvinimo vadovas Tomas Vasiliauskas. Jis priduria, jog įmonė ruošiasi tam, kad DI galėtų įdarbinti ir rimtesniuose procesuose, tačiau pabrėžia, jog tam reikia laiko.

„Mantinga Group“ atstovo teigimu, DI nėra įrankis, kurį nusiperki ir jis veikia iškart, tam reikia atlikti pasiruošimo žingsnius. „Pirmiausia, įvertinti galimybes, išsikelti konkrečius tikslus ir turėti strategiją, kaip DI bus pritaikomas mūsų veikloje“, – sako T. Vasiliauskas. Dar vienas svarbus žingsnis – duomenų apsauga. Procesų efektyvinimo vadovas teigia, jog būtina sukurti tokius procesus, kurie ne tik užtikrintų saugų duomenų naudojimą, bet ir apsaugotų nuo bet kokio jautrios informacijos nutekėjimo į išorę.

Anot pašnekovo, įmonėje buvo organizuojamas ne vienas seminaras, kuris vedė link išvados, kad yra matomos realios DI panaudojimo galimybės maisto pramonės veikloje. Įmonė nori žengti šiuo svarbiu technologijų tobulėjimo keliu, tačiau tam, jog galėtų vystyti projektą toliau, „reikia kompetentingos komandos“. Taip pat svarbu parengti infrastruktūrą taip, kad ji būtų tinkamai paruošta ir pritaikyta DI sprendimams.

„Procesai nėra lengvi ar greiti, pasiruošimo etape galime užtrukti pusę metų ir ilgiau“, – sako T. Vasiliauskas ir pabrėžia, jog įmonė skubėti nenori, nes tikslas – viską padaryti tinkamai ir teisingai. „Mantinga Group“ atstovas tikisi, jog laikui bėgant šios galimybės plėsis, leisdamas darbuotojams geriau išnaudoti DI potencialą ir prisitaikyti prie sparčiai besikeičiančios rinkos.

„Esame tikri, kad šis nuoseklus požiūris atsipirks ir netolimoje ateityje DI taps svarbiu mūsų įmonių grupės pagalbininku“, – teigė T. Vasiliauskas.

Pavojingą įrankį reikia išmokti valdyti

Dirbtinis intelektas tampa vis populiariesnis ugdy-mo įstaigose. Marijampolės moksleivių kūrybos centre šiemet pradėjo veikti anglų kalbos būrelis, integruotas su dirbtiniu intelektu.

Įstaigos direktorės Beatos Valungevičienės teigimu, dirbtinio intelekto atėjimas į švietimą yra būtinas. Pasak jos, yra daug kalbama apie vyresnių klasių moksleivius, kurie naudoja DI netinkamai, pavyzdžiui, atlikti namų darbus. Mokytojams patikrinti DI atliktas užduotis – sunku.

„Norėjome parodyti, kad DI skirtas ne tik nusirašyti, bet ir tam, kad padėtų vaikams filtruoti informaciją, lavinti kritinį mąstymą“, – sako B. Valungevičienė.

Centro vadovė išskiria, kad nauja, ketvirtoji DI versija geriausiai funkcionuoja anglų kalba. Tai – pavojingas įrankis ir nežinantiesiems, kaip jį atsakingai naudoti, gali padaryti daugiau žalos.

Anot B. Valungevičienės, pasiruošti šiai programai sunku nebuvo, tačiau reikėjo rasti vadovą, kuris būtų gerokai pažengęs ne tik užsienio kalbos, bet ir informacinių technologijų srityse.

„Žinojome vieną anglų kalbos mokytoją mieste, kuri pernai apsigynė ekspertės kvalifikacija, taip pat yra baigusi ir informatikos studijas“, – pasakoja direktorė. Mokytoja Erika Gedvilienė sutiko prisidėti prie programos ir pamokyti moksleivius, kaip išbandyti visas DI galimybes.

Įstaigos direktorė sako, kad lūkesčiai programai buvo didesni: „Aš įsivaizdavau, kad ta programa bus populiariesnė, – sako ji ir priduria: – panašu, kad dauguma vis dar to bijo.“ Pasak B. Valungevičienės, kiekviena naujovė turi praeiti savo laikotarpį, žmogus turi tam užaugti, o tėvai turi suprasti, kokią naudą DI turi.

Anglų kalbos būrelio, integruoto su dirbtiniu intelektu, vadovė Erika Gedvilienė sako, kad DI ugdy-mo procesą padaro inovatyvesniu, patrauklesniu ir lankstesniu. „Jis leidžia veiklas pritaikyti kiekvieno mokinio poreikiams ir tempui, – sako ji ir priduria: – grįžtamasis ryšys padeda mokiniams mokytis efektyviau.“

Mokytoja ekspertė neslepia, kad DI pasitelkia ir mokomosios medžiagos parengimui, veiklų paieškai.

DI įrankių įvairovė didelė, todėl E. Gedvilienė teigia, jog renkasi pagal poreikį, mokinių amžių, veiklos tikslą. Vienos dažniausiai naudojamų programų: ChatGPT, Elsas Speak, Quizlet, Edpuzzle, Google Lens ir kt.

Pasak būrelio vadovės, vienas didžiausių iššūkių – akademinis sąžiningumas. DI gali padėti mokiniams mokytis, tačiau kyla rizika, kad jie tai darys nesąžiningai. Taip pat svarbu, jog DI pagalba gali mažinti mokymosi motyvaciją. DI įrankiai dažnai suteikia atsakymus ar sprendimus labai greitai: „Mokiniai gali priprasti prie greitų atsakymų ir prarasti kantrybę sprendžiant sudėtingesnes užduotis savarankiškai“, – pasakoja E. Gedvilienė.

Pasak būrelio vadovės, DI technologijos greitai tobulėja, todėl mokytojams reikia nuolat mokytis naujų įgūdžių ir prisitaikyti prie kintančių technologijų. „Tai gali būti laiko ir resursų reikalaujantis procesas, ypač mokytojams, kurie jau ir taip turi daug atsakomybių“, – sako ji. Mokytoja išskiria, kad pedagogas turi įvertinti, kad jungiantis prie DI įrankio nebūtų paviešinti mokinio asmens duomenys.

Dirbtinis intelektas gali būti naudingas

E. Gedvilienės teigimu, DI skatina vaikus įsitraukti į mokymosi procesą, įgyti įgūdžių, kurie bus naudingi tiek mokykloje, tiek gyvenime. „Tai lavina problemų sprendimą, kalbinius įgūdžius, analitinį mąstymą, komandinio darbo įgūdžius, taip pat ir duomenų interpretavimo gebėjimą.“

Pasak anglų kalbos ekspertės, DI padeda mokytis anglų kalbos ir tai leidžia daryti individualiu mokymosi tempu. „Padeda tobulinti kalbėjimo, rašymo, klausymo ir skaitymo įgūdžius, turtina žodyną, gerina gramatikos vartojimą“, – išskiria ji. E. Gedvilienė sako, jog DI gali padėti pasiruošti net anglų kalbos egzaminui.

DI yra didelį potencialą turinti priemonė, kurią galima veiksmingai taikyti tiek gamybos, tiek švietimo sektoriuose, suteikiant naujų galimybių procesų optimizavimui ir mokymo(si) metodų tobulinimui. Prieš naudojimą reikia pasirūpinti tinkamu pasiruošimu: nustatyti konkrečius tikslus, užtikrinti duomenų saugą, kompetentingų specialistų pasiruošimą. Visa tai turi būti daroma dėl to, kad DI įrankiai būtų sklandžiai integruojami į mūsų kasdienybę ir suteiktų ilgalaikę naudą.

www.saugokimevyrus.lt

ATEIK IR PASITIKRINK! SVEIKATA – SVARBIAUSIA!

Projektu „Saugokime vyrus“ siekiama skatinti rizikos grupės vyrus patikrinti sveikatą ir atlikti prostatos specifinio antigeno (PSA) kraujo tyrimą. Taip pat šiuo projektu siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į prostatos vėžio problemas bei informuoti apie ankstyvosios diagnostikos svarbą, diagnozuojant įvairias ligas.

Mobiliojoje laboratorijoje bus atliekami tyrimai vyrams ir moterims NEMOKAMAI pagal šias programas

Programa VYRAMS: bendras kraujo tyrimas (BKT); kreatininas; prostatos specifinis antigenas (PAS); cholesterolis; gliukozė.

Programa MOTERIMS: bendras kraujo tyrimas (BKT); kreatininas; tirootropinis hormonas (TTH); cholesterolis; gliukozė.

Taip pat bus atliekami pavieniai tyrimai: bendras kraujo tyrimas (BKT); gliukozė; cholesterolis; kreatininas; prostatos specifinis antigenas (PAS); tirootropinis hormonas (TTH); laisvas tiroksinas (LT4).

Platesnės informacijos teirautis pas laboratorijos darbuotojus. Tyrimų rezultatai bus pranešti pačiam pacientui!

Pastabos:

Norint išsitiirti cukraus, cholesterolio, kreatinino kiekį kraujyje prieš tyrimą būtina bent 12 val. NEVALGYTI.

Pageidautina turėti asmens dokumentą.

Kviečiame tapti projekto savanoriais Jūsų krašte! Prisijunkite!

Pasiteiravimui projekto savanorė Rūta Lukšienė, tel.: +370 611 33179

Mobiliosios diagnostinės laboratorijos darbo grafikas Marijampolės savivaldybėje 2025 m. vasario 5–18 dienomis

Data	Laikas	Gyvenvietė	Adresas
Vasario 5 d.	9–14 val.	Marijampolė	Prie Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos Marijampolės skyriaus, Kauno g. 62, Marijampolė.
Vasario 7 d.	9–11 val.	Nartas	Bendruomenės namai Liepynų g. 1, Nartas, Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
Vasario 7 d.	11:30–14 val.	Kūlokai	Kūlokų g.37 Kūlokai, Marijampolės sav.
Vasario 10 d.	9–11 val.	Netičkampis	Šešupės g.5 Netičkampis, Marijampolės sav.
Vasario 10 d.	11:30–14 val.	Želsva	Prie bendruomenės namų J. Andriuskevičiaus g. 3. Želsva, Marijampolės sav.
Vasario 11 d.	9–11 val.	Meškučiai	Prie Bendruomenės namų Ziedo g. 33, Marijampolės sav.
Vasario 11 d.	11:30–14 val.	Padovinys	Mokyklos g. 52 Padovinys, Marijampolės sav.
Vasario 12 d.	9–11 val.	Puskelniai	Prie Draugystės g. 25 Puskelniai Marijampolės sav.
Vasario 12 d.	11:30–14 val.	Sasnavas	Prie Seniūnijos Sūdovos g. 27, Sasnava, Marijampolės sav.
Vasario 13 d.	9–11 val.	Patašinė	Prie vaikų darželio Nausupės sk. 4, Patašinė, Marijampolės sav.
Vasario 13 d.	11:30–14 val.	Igliauka	Prie Seniūnijos, Vytauto g. 19, Igliauka, Marijampolės sav.
Vasario 14 d.	9–11:30 val.	Trakiškiai	Steponiškių g. 6, Trakiškiai Marijampolės sav.
Vasario 14 d.	11:45–14 val.	Baraginė	Sodų g. 3. Baraginė, Marijampolės sav.
Vasario 17 d.	9–14 val.	Marijampolė	Prie Marijampolės profesinio rengimo centro, Kauno g. 117, Marijampolė.
Vasario 18 d.	9–14 val.	Šunskai	Prie Seniūnijos, Varpo g. 32, Šunskai, Marijampolės sav.

Užsakytas turinys

UŽ MIESTO

Istorinė vilkaviškiečių ūkininkų kelionė traktoriumi aplink Lietuvą: „Nežinodami nusipirkome beprotiškai daug emocijų ir prisiminimų“

Aistė Uckutė

Sausio 14 d., po devynias dienas trukusios kelionės, Vilkaviškio rajono ūkininkai Artūras Vakarinas ir Šarūnas Radvinauskas sugrįžo į Keturvalakių seniūnijoje esantį Patilčių kaimą. Būtent čia dar sausio 5-ąją jie pradėjo savo išskirtinę ekspediciją per Lietuvą ukrainietišku traktoriumi „T-150K“. Kelionės metu buvo įveikta 1513 kilometrų. Ūkininkai sako didelių tikslų neturėję, planas buvo apvažiuoti šalį, aplankyti agrožmones, pakalbėti apie ūkio aktualijas.

Idėja nuskambėjo kaip pokštas

Kelionės idėja gimė spontaniškai – pokalbio apie traktoriaus pirkimą metu. Keliauninkai pažįstami apie dešimt metų, tačiau niekada nebuvo labai dideli draugai. „Šarūnui į ūkį reikėjo naujo traktoriaus. Vieną lapkričio dieną susiskambinome ir sakau, jeigu perki traktorių, tai važiuojame aplink Lietuvą. Šarūnas sako – važiuojam“, – pasakoja Artūras.

Dar iki kelionės buvo prifantazuota daug, tačiau po pokalbio – tylą. Praėjus dar keletui dienų, Artūras dar kartą paskambino bičiuliui ir sako: „Tylim, kaip maži vaikai, tai važiuojam!“. Ūkininkai nusipirko traktorių ir pradėjo jo remontą. Jų teigimu, viskas iki kelionės pradžios atrodė kaip pokštas, kuris turėjo vienintelį tikslą – apvažiuoti Lietuvą.

Sulaukė didelio palaikymo

Ekspedicijos metu keliauninkai aplankė daug Lietuvos miestų ir kaimų, ten susitiko su kolegomis ir vietiniais gyventojais. Ši iniciatyva sulaukė didelio palaikymo – tiek materialinio, tiek moralinio. „Vis išeidavo su kuo nors iš kalbos, kad važiuosime, o jie sakydavo, tai reikia jus palaikyti. Žmonės norėjo prisidėti, kad jaustų, jog ir jie važiuoja kartu su mumis“, – sako A. Vakarinas. Atsirado daug prisidėjusių: vieni davė tepalų, kiti šildymo pečiukų ar elektros įrenginių. Visuo, ko ūkininkams reikėdavo, padėdavo pasirūpinti. Vėliau atsirado ir rimtesnių rėmėjų.

Pirmasis traktoriaus remontas Medininkuose

Kelionės metu ūkininkai miegojo traktoriaus priekaboje, vėliau pas ūkininką, o paskutinę parą, sako, visai nemiegojo, nes visą laiką važiuojo tam, kad pasiektų pažįstamo ūkininko namus. Per devynias dienas sudeginta apie viena tona kuro. „Litras į litrą neskaičiavome, kai grįžome, dar buvo likę. Išvažiuojant kuru parėmė rajono ūkininkai, vėliau juo prisidėjo viena

Poilsis traktoriaus priekaboje įrengtame „miegamajame“

įmonė, dalį užpylė ūkininkas kolonėlėje. Kuras visas baltas, jokio žalio, raudono, be baimės galėjo mus tikrinti, kas norėjo, pylėme kolonėlėse“, – akcentavo Artūras.

Techninės kliūtys kelionės nesustabdė

Teko susidurti ir su techniniais iššūkiais – kelyje sugedo traktoriaus sankaba, „reikėjo išimti variklį“. Keliauninkai pasakoja, kad pagelbėti jau buvo pasirodusi Vilkaviškio krašto ūkininkų sąjunga, tačiau sakė: jus pasilieka rimtesniam gedimui. Jiezną nuo Vilniaus traktorių „T-150K“ pasiekė su palyda. Ten juos pasitiko įmonės savininkas, kuris skyrė darbininkų, davė garažą, reikiamų dalių – „viską padėjo už dyką“, akcentuoja ūkininkai. „Mano didžiausia baimė buvo ne sankaba, o tai, jog kelyje gali prireikti tralo pagalbos, tada jau būtų buvusi labai nemaloni kelionės dalis“, – prisimena Šarūnas.

Į nuotyki traktorių išvyko pramintas „Blindos“ vardu, tačiau jau po keleto dienų vardas pakeistas į „Barškuolė“. Ūkininkai pasakoja, kad šių traktorių varikliai turi niuansų – pakeitus sankabą, kartais atsiranda daugiau vibracijos, barškesys, todėl didesnę kelionės dalį „T-150K“ buvo virtusi „barškuole“.

Ūkininkai sako, kad idėja iš pradžių atrodė kaip pokštas, kurio vienintelis tikslas buvo – apkeliauti visą Lietuvą

Buvo ir „kalusių prie kryžiaus“

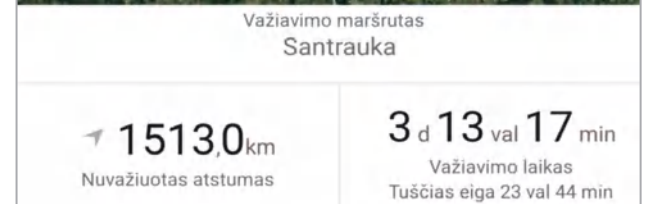
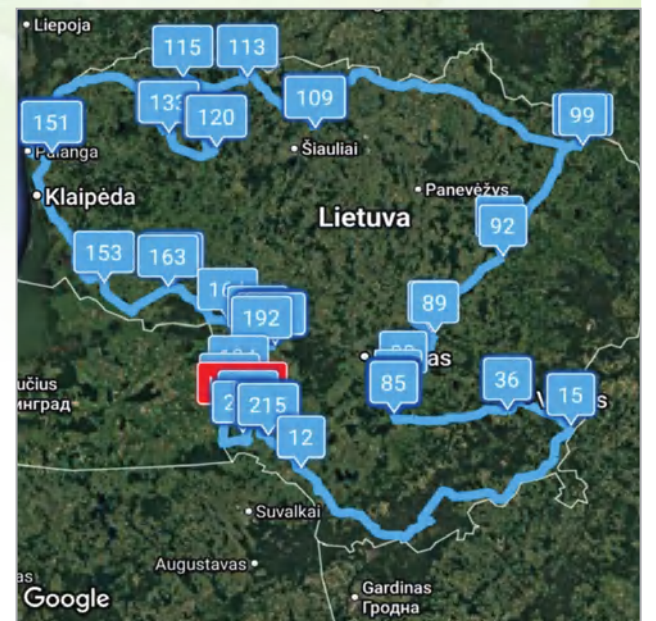
Vyrai pasakoja, kad žmonės juos pamatydavo iš socialinių tinklų, prašydavo pasidalinti buvimo vieta ir atvykus jų jau laukdavo. Daugiausiai palaikymo keliauninkai sulaukė Tauragėje. „Šokas buvo ne tik dėl to, kad ten susirinko daug žmonių, bet smagu ir tai, kad pavieniai žmonės rašė žinutes, klausė, kur esame, sakė, mes jūsų laukiame. Važiuojant iš vieno kaimo žmogus paklausė, ar jau išvykome, nes mūsų laukia tėtis su vaikais ir nori nusifotografuoti, paspausti ranką. Paklausiau, kur jie yra, atsakė, kad už penkiolikos minučių kelio. Mes jų palaukėme ir susitikome“, – malonius įspūdžius prisimena Artūras. „Tauragėje vaikučiai labai nuoširdžiai nešė savo piešinius, labai daug žmonių buvo susirinkę, bet šiaip patiko visur“, – tęsia Šarūnas.

Neigiamų komentarų keliauninkai sako sulaukę tik socialiniuose tinkluose. Akis į akį niekas nesakė, kad kas nors būtų daroma blogai, tačiau už telefono ekranų buvo ir skeptikų, abejojančių, ką šia kelione norima įrodyti.

Grįžusius keliautojus pasitiko gausus būrys gerbėjų

Š. Radvinauskas pasakoja, kad kitiems ši kelionė galėjo pasirodyti, kaip pasilinksminimas ir bereikšmis pinigų metimas į balą, tačiau vyrams tai – neįkainojama patirtis ir nuotykis, kuris virto realybe per labai trumpą laiką. „Daug kas nuo pradžių mus „kalė prie kryžiaus“, sakė, kad norime būti matomi, žinomi. Juokėmės, kad norėtume būti nematomi, bet tokių stebuklingų galių neturime“, – atskleidžia Šarūnas.

Kelionės maršrute rodomas nuvažiuotas atstumas ir laikas, kiek traktorių iš viso nuvažiuojo per 9 dienas, atmetus poilsį

Ūkininkai sako, kad emocijos – neapsakomos žodžiais, o prisiminti ir papasakoti tikrai bus ką. Labiausiai įsimins atsitiktinumai ir žmonių nuoširdumas kelionės metu. „Nežinodami nusipirkome beprotiškai daug emocijų, prisiminimų, suradome pažinčių, gavome darbo pasiūlymų. Nemanėme, kad taip bus“, – džiaugiasi Artūras ir Šarūnas.

Pagrindinis kelionės akcentas, „T-150K“ traktorių, šiuo metu stovi po pastogę. Ūkininkai sako norintys jo būklę pagerinti iki pavasario, nes būtent tada „Barškuolė“ bus eksponuojama Kaune vykšančioje parodoje „Ką pasėsi...2025“.

Keliautojams labiausiai įsimins atsitiktinumai ir sutikti žmonių nuoširdumas

Nuotraukos iš asmeninio archyvo

<p>ŽVILGSNIS GILIAU PIRMADIENIAIS 19:00</p>	<p>SAVIVALDYBĖS aktualijos ir komentarai TREČIADIENIAIS 19:00</p>	<p>TV Marijampolės Televizija</p> <p>ŽINIOS</p> <p>DARBO DIENOMIS 18:30 20:00 22:00</p> <p>www.marijampoles.tv</p>	<p>KELIONĖS Marijampolės praeiti ŠEŠTADIENIAIS 16:30</p>	<p>PRIE BARO PENKTADIENIAIS 19:30</p>
<p>SEIMO NARIO ANATOMIJA ANTRADIENIAIS 18:00</p>	<p>VERSLO TOP PIRMADIENIAIS 17:30</p>		<p>FUTBOLU RUNGTYNIŲ tiesioginė transliacija ŠEŠTADIENIAIS 12:00</p>	<p>SVEIKINIMŲ KONCERTAS ŠEŠTADIENIAIS 16:00</p>

„Pastelės namai“ – Marijampolėje įsikūrusios **socialinės dirbtuvės**, vienijančios psichikos ir proto negalią turinčius asmenis.

Įsigydami bet kurį „Pastelės namų“ gaminį, jūs prisidedate prie socialinių dirbtuvių misijos – suteikti sparnus skrydžiui.

„Pastelės namų“ gaminti moliūgėliai

+370 656 90040
info@pastelesnamai.lt
J. Jablonskio g. 2A,
Marijampolė

VASARIO
1-2
MARIJAMPOLĖS
KULTŪROS
CENTRE

KURK PARK 2025

INFORMACIJA IR BILIETAI:
WWW.KURKPARK.LT

Kokybiški produktai Jūsų plaukams ir odai!

10% NUOLAIDA su kodu MMM10

Kęstučio g. 4,
Marijampolė
@keli_about_us

K'eli ABOUT US

♦ Turite naujieną?
♦ Žinote apie svarbų įvykį?
♦ Pastebėjote įdomų reiškinį?
♦ O galbūt norite pasidalinti džiaugsmu, dėkingumu ar problema?
BENDRAUKIME!

♦ Kartu dar plačiau atspindėsime bendruomenės gyvenimą, interesus ir skleisime žinią skirtingais sklaidos kanalais.

Tai, kas svarbu Jums, rūpi ir mums!
Susisiekite: +370 679 51 451, redakcija@mmm.lt

DOVANOJU
naują klausos aparatą.
Tel. +37064604605

Nebrangiai
parduodu tamsios spalvos sofą-lovą.
Marijampolė.
Tel. +370 616 75 423

BALDAI
Dizainas, projektavimas, gamyba

Tel.: +370 652 74556
asavobaldai@gmail.com

Edukacijos, renginiai ir erdvių nuoma viename iš puošniausių funkcinio stiliaus objektų Lietuvoje – Marijampolės geležinkelio stotyje!

+370 633 31434
labas@kitokiaslotis.lt
Kitokia. Tokia. Visokia.

Traliuko paslaugos Marijampolėje ir visoje Lietuvoje.
Tel. +370 690 67 027

5G NERIBOTAI

Neriboti pokalbiai Lietuvoje
Neriboti SMS Lietuvoje
Neriboti pokalbiai ES/EEE
Neriboti SMS keliaujant ES/EEE
Neriboti duomenys Lietuvoje
20 GB duomenų ES/EEE
1000 min. tarptautinių skambučių į ES/EEE
1000 tarptautinių SMS į ES/EEE
5G ryšys

12€

5G 20

Neriboti pokalbiai Lietuvoje
Neriboti SMS Lietuvoje
20 GB 5G interneto
Neriboti pokalbiai ES/EEE
Neriboti SMS keliaujant ES/EEE
Iš jų 15GB duomenų visoje ES/EEE
5G ryšys

10€

5G 1

Neriboti pokalbiai Lietuvoje
Neriboti SMS Lietuvoje
Neriboti pokalbiai ES/EEE
Neriboti SMS keliaujant ES/EEE
1GB duomenų visoje ES/EEE

6,90€

www.mobris.lt

Nepermokėkite už mobilųjį ryšį!

PERKA
Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas.

Tel.: +370 676 41155

MIESTO Laikraštis
Platinimo vietos

Marijampolės autobusų stotis (Stoties g. 2B)	Marijampolės savivaldybės administracija (J. Basanavičiaus a. 1)
Marijampolės ligoninė (Palangos g. 1)	Marijampolės TV biuras (Gedimino g. 11)
Marijampolės P. Kriaučiūno viešoji biblioteka (Vytauto g. 22)	Marijampolės apylinkės teismas (Kauno g. 8)
Marijampolės P. Kriaučiūno viešosios bibliotekos Draugystės padalinys (Draugystės g. 5)	Universalinė parduotuvė „Gulbė“ (J. Basanavičiaus a. 10)
Marijampolės Trečiojo amžiaus universitetas (Vytauto g. 47-106)	„Statybos ir ūkio prekės“ (Klaipėdos g. 1A)
Maisto prekių parduotuvė (Mokolų g. 59)	Puskelniai – parduotuvė „Aibė“ (Plytinės g. 10, Puskelnių k.)
„Gubijos vaistinė“ (R. Juknevičiaus g. 72)	Kavinė „Torino date“ (R. Juknevičiaus g. 9, Marijampolė)
Baraginė – parduotuvė (Baraginės g. 2, Baraginės k.)	Rezidencija „Grįžulo ratai“ (Naujoji g. 10, Kantališkių k.)
Sasnava – parduotuvė „Aibė“ (Sūduvos g. 46C, Sasnava)	Igliškėliai – parduotuvė „Aibė“ (Tvenkinio g. 2, Igliškėliai)
Netičkampis – parduotuvė „Aibė“ (Šešupės g. 1 Netičkampio k.)	Patašinės kaimo biblioteka (Nausupės skg. 4, Patašinės k.)

